

Tough rough på Svalbard i 50-årene.

Kold colf inn i varmen

Å spille golf på en linksbane i Skottland om vinteren kan være en kald fornøyelse. Du har kanskje prøvd. Men det kunne ha vært verre. Du kunne ha spilt colf på Svalbard i minus 40 grader i 1633. Uten Gore-Tex og superundertøy.

Tekst: Johan Foss og Arne Ramstad, Faggruppe golfhistorie NGF

Men la oss først rekapitulere forskjellen mellom golf og colf. Colf er eldst og beskrevet i Nederland og Belgia allerede i det 13. århundre. Antakelig ble det spilt allerede før Wilhelm slo England i slaget ved Hastings i 1066 og kalte seg Erobreren. Golf blir nevnt for første gang i Skottland i annen halvdel av det 15. århundre. På sin vei nordover gjennom England er stangen (colf) byttet ut med et hull i bakken (golf).

England og Nederland var de store sjøfartsnasjoner på slutten av middelalderen og sloss om å dominere verdenshavene. England kontrollerte Den engelske kanal, og Nederland måtte finne en vei utenom for å få tilgang til markedene i Asia. Valget falt på stredet nord for Norge og Russland (senere Beringstredet). Mannen som fikk oppdraget om å vise vei, het William Barentz. Han og hans mannskap ble fanget i isen og måtte overvintre på Novaja Semlja i 1597. For å holde varmen spilte de ifølge skipslegen, Gerrit de Veer, blant annet colf med køller og baller laget av knokler og skinn fra isbjørn. Første utgave av arktisk golf må ha vært en temmelig kald fornøyelse.

Omtrent 40 år senere fikk overvintring i Arktis et litt mer frivillig preg. Det nederlandske Noordse Compagnie fanget hval i området rundt Spitsbergen, i konkurranse med likesinnede fra England, Frankrike, Norge og Danmark. De kokte hvalfett, men det kunne også gå ganske hett for seg nasjonene imellom. For å sikre sine installasjoner og interesser i Smeerenburg

(smeer = spekk), på nordspissen av Spitsbergen, valgte nederlenderne å overvintre i 1633/1634. Og hva gjør man når nettene blir lange? Spiller golf, selvfølgelig:

«On the 5th November, the wind N.E., with a clear sky; this day we still enjoyed four or five hours' twilight; we made wooden cleeks, with which we golfed upon the bay before our tent, for exercise.»

Dagboksnotatet av kommandanten Van der Brugge fra 1933 er oversatt til engelsk av de Villiers fra the British Museum i 1904. Selv om Svalbard ble offisielt norsk først i 1925, kan vi med en viss stolthet hevde at arktisk golf har norske røtter. Store Norske Kullkompani ble etablert i 1916, og direktør Brodtkorb (bildet) holdt hodet kaldt og svingen varm i hvert fall i 1952.

At vi i våre dager følger opp med imponerende linksgolf nord for polarsirkelen er vel bare naturlig. Lofoten Links lanserer 18 hull med brask og bram og får internasjonal oppmerksomhet.

Betyr det at arktisk golf er tatt inn i varmen?

Kilder: *Games for Kings & Commoners*, Geert & Sara Nijs, Editions Choulla et Clava 2014
Fra knickersadel til folkesport, OGG Jubileumsbok 1924-1999

 [facebook.com/golfhistorie](https://www.facebook.com/golfhistorie)